నాకునచ్చిన కథ

ఆధునిక తెలుగు సాహిత్యంలో కథాసాహిత్యం గురించి మాట్లాడదలుచుకుంటే సుబ్బరామయ్యగారి గురించి చెప్పకొనే తీరాలి. ఆయన రాసిన కథలన్నీ జీవితపు విలువల్ని పట్టి కళ్ళకు కట్టినట్లు చూపిస్తాయి. ఆ కథాసంవిధానం, కథన చాతుర్యం ఆ కథలు చదివిన పాఠకులకు మాత్రమే తెలుస్తాయి. కథ టైటిల్ ద్వారా కథాప్రారంభం ద్వారా ఆయన చెప్పదలుచుకున్న విషయం ద్యోతకమయేట్లు ఆయన ఎప్పుడూ శ్రద్ధ వహిస్తారని ఆయన కథల్ని పరిశీలించినప్పుడు గమనించవచ్చు. ముఖ్యం కథ ఎత్తుగడలో ఆయన తీసుకొనే శ్రద్ధా, కౌలతా అమోఘం! అనవసర వర్ణనలూ, అవసరంలేని సందర్భాలూ ఆయన కథల్లో అస్సలు కనిపించవు. ఆద్యంతమూ కథే మన. ముందు కదలాడుతుంది.

ఇక ఈరాళ్ళూ - రత్నాలూ కథా విశేషాన్ని చెప్పాలంటే ఈ ప్రపంచంలో మనుషులు ఏ కొలమానంలో ఎదుటి వ్యక్తుల్ని అంచనా వేస్తారో, ఏవైతే ఈ సమాజంలో మనల్నిగొప్పగా చూపిస్తాయో చెప్తూ వాటికి ఉన్న విలువలకీ, వ్యక్తిత్వపరంగా ఉండాల్సిన విలువలకీ మధ్య వ్యత్యాసాన్ని సరళమైన తమదైన శైలిలో వివరించారీ కథలో.

కథాప్రారంభంలో "ఇప్పుడెలా ఉన్నానో చెప్పండి" అంటూ దగ్గరకొచ్చిన భార్య శ్రీదేవిని చూసి ముచ్చట పడవలసిన కుమారస్వామి "ఎందు చేతనో ఖిన్నుడై విచారంతో తలదించుకున్నాడు." ఎందుకనీ? అని పాఠకులలో ఆసక్తి జనిస్తుంది.

ఇక పుట్టగానే తల్లి చనిపోయిన ప్రతివారినీ అసహ్యించుకున్నట్లే శ్రీదేవిని కూడా ఆమె తండ్రి అసహ్యంగా చూడడం పెళ్ళికి వెళ్ళి రావలసి వచ్చినపుడు అక్కడున్న నలుగురూ నాలుగు విధాలుగా, భర్త సంపాదన గురించీ, తన వొంటి మీదున్న నగలు (రోల్డ్‌గోల్డ్) గురించీ తలావొకమాటా అనటం, ఇలా "ఖరీదు మనుషులకీ" మనసున్న మనుషులకీ మధ్య జరిగే ప్రత్యక్ష భావనా సంఘర్షణని చిత్రిక పట్టిన చక్కని వాక్యాలతో నిర్మించారు. మన కళ్ళ ముందు జరిగేవే అయినా దీనినెందువల్ల గుర్తించలేకపోయామో?! అని అనుకొనే విధంగా ఉంటుందీ కథా తాత్పర్యం. ఇంకా ఈ కథలో పట్టుచీరలను "జరజర శబ్దం చేసే" పట్టు చీరలనీ, బంగారు హారాన్ని "జారిపోతువంటిదని" చెప్పడం ఆయన చెప్పే పోలికల్లో, వర్ణనల్లో కూడా కథాప్రయోజనం ఏకీభవించే విధంగా వ్రాయడంవల్ల రచయిత కథా ప్రయోజనానికి ఎకానమీ ఆఫ్‌వర్డ్స్‌కి ఎంత ప్రాధాన్యం ఇస్తున్నారో అవగతమౌతుంది.

పెద్దిభొట్ల సుబ్బరామయ్యగారి రాళ్ళూ - రత్నాలూ

మంగెన శ్రీనివాస్

తెలుగు కథ అంతర్జాతీయ స్థాయిలో తన కీర్తి పతాకను ఎగురవేసిందనే సత్యం సాహిత్యాభిమానులందరికీ తెలిసిందే. ఆనాటి నుండి ఈనాటి వరకు మనకు మంచి కథలకు కొదవలేదు. సాహిత్యపు విలువల్ని జీవితపు విలువల్ని ప్రతిబింబించే ఆనాటి ప్రసిద్ధ కథకుల కలం నుండి జారిన పసిడి తునకల వంటి కథల్ని ఏరి ఈతరం వారికి అందించి, వాటి విలువల్ని విశ్లేషించే ప్రయత్నమే ఈపాతకథ పరిచయం.

కథలో ఒక చల్లని ముసలమ్మ పాత్ర ద్వారా మనుషులు పశుప్రాయులుగా ప్రవర్తిస్తారని చెప్పడం మరింత బావుంటుంది.

కథకి ప్రారంభంలానే ముగింపు కూడా ఎంతో ముఖ్యమైనది. ఈ కథలో ముగింపు విషయం శోభాయమానం. మానవ విలువల్ని తేల్చిచెప్పేసార్వజనీనతని అది భావనీ కరిగిస్తుందని చెప్పడం సబబు!

తెలుగు కథకి సుబ్బరామయ్యగారందించిన కొన్ని రత్నాల్లో ఇదీ ఒకటి.

రాళ్ళూ-రత్నాలూ

పెద్దిభొట్ల సుబ్బరామయ్య

"ఇప్పుడెలా ఉన్నానో చెప్పండి" అంటూ దగ్గరికి వచ్చిందామె.

నవ్వులు చిందే ముఖం, సొట్టలు పడుతున్న బుగ్గలూ... ఇన్ని హంగులతో శ్రీదేవి కుందనపు బొమ్మలా కుమారస్వామి ఎదురుగా నిలబడింది. శంఖంవంటి ఆమె గళ సీమను అలంకరించివుండి దీపపుకాంతిలో తళతళలాడుతూ వెలుగులను చిమ్ముతున్న ద్రాక కంఠహారం ..... మరొక రెండు పేటల సైకిలుగొలుసు ఆమె వక్షస్థలాన్ని అంటిపెట్టుకుని వుంది. ఈ నగలతో ఆనాడు మరింత శోభాయమానంగా మనోహరంగా ఉన్న భార్య ఆకృతిని చూసి కుమారస్వామి ముగ్ధుడై ఉండవలసిందే. కాని అతడు ఎందు చేతనో ఖిన్నుడై విచారంతో తలదించుకున్నాడు.

శ్రీదేవి అతని గడ్డాన్ని మునివ్రేళ్ళతో పట్టుకుని పైకెత్తుతూ గోముగా "చూశారూ ! చూశారూ ! మీరలా తల దించుకుంటే నాకెంత బాధగా ఉంటుందో ఆలోచించారా?" అన్నది. తర్వాత అతనిపక్కనే కూర్చుని అతని తలను ఒళ్ళోకి తీసుకుంటూ "ఇవి గిల్టు నగలనే కదూ మీ బాధ? మరేం చెయ్యగలం చెప్పండి! వీటికే పాతిక రూపాయలు ధారపోశాం. అన్నయ్య పెళ్ళి ఇలా అర్ధంతరంగా వచ్చింది కాబట్టి గాని ...... లేకపోతే ఈ దండగకూడా ఎందుకు? ఇలా చూడండి...... పొద్దున్న ఎప్పుడో తిని వెళ్ళిన అన్నం...... లేచి స్నానం చెయ్యండి ముందు...... నేను కలిపి పెడతానుట....... మీరేమో వేలు కొరక్కుండా

తినాలిట......... ఊ !" అన్నది.

అతడు లేచి కూర్చున్నాడు. శ్రీదేవి నీళ్ళు తోడేందుకు పెరటిలోకి వెళ్లింది. కుమారస్వామి ఒకసారి నిట్టూర్చి అలాగే పరధ్యానంగా కూర్చున్నాడు. పిచ్చి శ్రీదేవి! కాపురానికి వచ్చి వాలుగేళ్ళయినా ఒంటి మీద చిన్నమెత్తు నగ అయినా లేకుండా అలాగే ఉంది. పెళ్ళిలో ఆమె తండ్రి కూడా ఆమెకు నగలేమీ పెట్టలేదు. రెండుజతల గాజులు మాత్రం ఉంటే తనకు ఉద్యోగం లేనన్నినాళ్ళూ గడవటంకోసం వాటిని తెగ నమ్ముకోవలసివచ్చింది. శ్రీదేవి తండ్రికి పెద్ద ఆడపిల్లలమీద ఉన్న మక్కువ అందరికన్నా చిన్నదయిన శ్రీదేవిమీద లేదు! 'పుట్టగానే తల్లిని చంపిం'దని మాటి మాటికి తిడుతూ ఆమెపట్ల అసహ్యభావాన్ని పెంచుకున్నాడాయన. వెదికి వెదికి కుమారస్వామివంటి చదువు సంపాదనాలేని అసమర్థుడికి అంటగట్టి తనబాధ్యత ఒదిలిపోయిందనుకున్నాడు.

కుమారస్వామికి బంగారు దుకాణాలమధ్య ఉన్న 'ధర్మకాటా' దగ్గర ఉద్యోగం. ఉదయం తొమ్మిదిగంటలనుంచీ రాత్రి ఎనిమిది గంటల దాకా, లగ్గసరిరోజులయితే మరికాస్త పొద్దుపోయే దాకా అతడు 'ధర్మకాటా' ముందే కూర్చుని ఉండాలి....... వెండివీ, బంగారువీ ఎన్నోరకాల వస్తువులు ఎంతెంతో విలువగలవి తూకంకోసం అతని దగ్గరికివస్తాయి. అన్నింటినీ, చిన్నా పెద్దా అని లేకుండా ఓపికగా వెంట్రుకవాసి అయినా తేడా లేకుండా సున్నితపు త్రాసులో ఉంచి తూచి పంపిస్తాడు కుమారస్వామి.

శ్రీదేవి లోపలినుంచి వస్తూ "ఇంకా అలాగే కూర్చున్నారా? లేవండి" అన్నది. కుమారస్వామి లేచి పెరట్లోకి వెళ్లి, భార్య చెంత నిలబడి చెంబుతో నీళ్ళు అందిస్తూ ఉండగా స్నానంచేశాడు.... తర్వాత వొళ్ళు తుడుచుకుని లుంగీ చుట్టుకుని భోజనానికి కూర్చున్నాడు. అతని ముందు పింగాణీకంచంలో అన్నమూ, పచ్చడీ ఉన్నాయి. శ్రీదేవి కంచం దగ్గరికి లాక్కుని కలిపి ముద్దలు పెడుతూవుంటే ఆ పచ్చడి మెతుకులే అమృతోపమానంగా కనిపించాయి. కుమారస్వామి తిండిముగించి పెరట్లో మంచం వాల్చుకుని పడుకున్నాడు. తర్వాత దాదాపు పదినిమిషాలలో శ్రీదేవికూడా పని

అంతా ముగించుకుని తలుపులన్నీ వేసి వచ్చింది. కుమారస్వామి పడుకుని వున్న మంచంపక్కనే చాప పరచుకుని కూర్చుంటూ 'వీటికి అసలు బంగారునగలకూ ఏమి తేడా ఉన్నట్టే కనబడదు కదండీ?' అని అడిగింది. కుమారస్వామి నవ్వి "భలేదానివే, అనుభవం ఉన్న వాళ్ళకు మొదటిచూపులోనే తెలిసిపోతుంది. ఏమీ తెలియనివారికి దాని అసలు సంగతి తెలియడం కష్టమే" అన్నాడు. "రేపు పెళ్ళిలో బయట పడకుండా ఉంటే అంతేచాలు......" అన్నది పడుకుంటూ ....

ఆమె తర్వాత కొద్దినిమిషాలలోనే నిద్రపోయింది. కుమారస్వామి వెన్నెలలో చంద్రబింబాన్ని ధిక్కరిస్తున్న భార్యముఖాన్ని చూస్తూ అలాగే పడుకున్నాడు. అతనికి దాదాపు పదిహేను రోజులక్రిందట జరిగిన విషయం గుర్తుకు వచ్చింది.

వారున్న ఇంటికి ఉత్తరదిశగా మేడలో జడ్జిగారొకాయన ఉన్నాడు. ఆయన భార్యకు నగలంటే విపరీతమైన అభిమానం..... పిల్లలేమో లేరు....... లంకంత ఆ ఇంట్లో భార్యాభర్తలిద్దరే ఉండేవారు. భర్త భోజనంచేసి కోర్టుకు వెళ్ళిపోయిన తర్వాత ఆమెకేమీ తోచేదికాదు. ఒక్కొక్కనాడు బంగారు దుకాణాలు చూసివద్దామని బుద్ధిపుట్టగానే నౌకరును కేకవేసి కారు సిద్ధంచేయించమని చెప్పి చేతికందినంత డబ్బు అందుకుని బజారుకు వెళ్ళిపోయేది. ఆమెకు తమ ఇంటిప్రక్కన చిన్నపూరింట్లో ఉన్న కుమారస్వామి దంపతులంటే అవ్యాజ్యమైన అభిమానం. క్రొత్తగా బదిలీ అయి ఆ యింట్లో దిగినవాడే ఆమెను పక్క యింటి పెరటిలో కలనేతరంగు చీర కట్టుకుని లేడికళ్ళతో అమాయకమైన చూపులతో తనవైపు చూస్తున్న శ్రీదేవి ఆకర్షించింది. తర్వాత చాలాసార్లు మధ్యాహ్నంపూట ఏమీ తోచనప్పుడు వారిద్దరూ పెరటిగోడపక్కన చెట్టునీడలో నిలబడి కబుర్లు చెప్పుకునేవారు. శ్రీదేవికి ఆమెను చూస్తే ఆశ్చర్యంగా ఉండేది. ఆమె ధగధగలాడే రాళ్ళ ఆభరణాలు కొన్నాళ్లూ, తళతళలాడే కేవలం బంగారువస్తువులుకొన్నాళ్లూ ధరించేది. మొత్తానికి అన్నీ కళ్ళు జిగేలుమనిపించే నగలే........

ఒకనాడు సాయంకాలం జడ్జిగారి భార్య పెరటి గోడ మీది నుంచి శ్రీదేవిని పిలిచి "నేనిప్పుడే బంగారు దుకాణానికి వెళ్ళి వస్తున్నాను. మా వారికి ఒక ఉంగరం కొందామని వెళ్ళాను. మీ ఆయన తూకంవేసేచోట కూర్చుని ఉన్నాడు. అతనికి అక్కడ ఉద్యోగమా?" అని అడిగింది.

శ్రీదేవి నుదుట పడుతున్న ముంగురులను పైకి తోసుకుంటూ "అవునట ...... నేనెప్పుడూ అక్కడికి వెళ్ళలేదు" అన్నది.

ఇది జ్ఞాపకం చేసుకుంటున్న కుమారస్వామి ఉలికిపడి చూశాడు. శ్రీదేవి నిద్రలో నవ్వుతున్నది. ఆమె కంఠసీమలో తళతళ మెరుస్తున్నది గిల్టు ఆభరణం ..... అతడు 'పట్టి అప్రయోజకుణ్ణో' అనుకున్నాడు. తర్వాత అతనికి నిద్ర ముంచుకువచ్చింది.

జడ్జిగారి భార్య నవ్వి "భలేపిల్లవే నువ్వు..... రేపు నేను మళ్ళీ వెడుతున్నాను. మా వారికి ఆ ఉంగరం నచ్చలేదు. దాన్ని మార్చి మరొకటి తీసుకురావాలి..... రేపు నువ్వు కూడా రా నాతోపాటు" అన్నది.

శ్రీదేవి అప్పుడేమీ మాట్లాడలేదుగాని రాత్రి కుమారస్వామి భోజనం చేస్తూవుండగా అతని అనుమతి లేకుండా వెళ్ళడమెలాగా అని సందేహించింది. అలా చేస్తే అతనికి కోపం రావచ్చునేమో కూడా అందువల్ల తీరా ఆమె బయలుదేరే సమయానికి 'రాను పొమ్మం'టే సరిపోతుంది లెమ్మనుకున్నది ..... కాని మర్నాడు మధ్యాహ్నం ఎండ పూర్తిగ వాటారకుండానే జడ్జిగారి భార్య జరజరమని శబ్దంచేసే పట్టుచీరె కట్టుకుని ముస్తాబై వచ్చి "ఏంపిల్లా? ఇంకా ఏం చేస్తున్నావు? త్వరగా బయలుదేరు. కారుకూడా సిద్ధంగా ఉంది" అన్నది. శ్రీదేవి చాప వేయబోయింది. ఆమె వారించి "ఇప్పుడు చాపలెందుకు పరుస్తావు? త్వరగా చీరె మార్చుకుని బయల్దేరు" అన్నది. శ్రీదేవి అనుమానిస్తూ "ఇప్పుడు నేనుకూడా ఎందుకు పిన్నిగారు? మీరు వెళ్ళి రారాదూ? పైగా మావారికి ఏమీ చెప్పలేదు కూడా" అన్నది. ఆమె నవ్వి "అదా నీభయం? ఏం ఫరవాలేదులే..... ఆ అబ్బాయేమీ కర్కోటకుడు కాదులే. ఊఁ! త్వరగా కానివ్వు ....." అని తొందర చేసింది. శ్రీదేవికి తప్పలేదు. ఆమె లోపలికి వెళ్ళి తాను కట్టుకుని వున్న చీరనే మళ్ళీ సరిగా కట్టుకుని ముందుగదిలోకి వచ్చింది. ఆ పూరింటి నాలుగు మూలలూ చూస్తూ కూర్చున్న జడ్జిగారి భార్య శ్రీదేవి వైపు జాలి కలిసిన చూపులతో చిత్రంగా చూసి లేచి బయలుదేరింది. ఇద్దరూ కారులో బంగారు దుకాణాలకు వెళ్ళారు. ఒక పెద్ద దుకాణం ముందు కారు ఆగగానే ఇద్దరూ దిగి ఒకవ్యక్తి దోవ చూపిస్తూవుండగా లోపలికి నడిచారు. అది చాలా పెద్దదుకాణం. అద్దాల షోకేసులలో రకరకాలైన నగలు ఉన్నాయి. ఒక వైపు వెండివస్తువులు ఉన్నాయి. హాలులో ఎటుచూసినా తళతళలే. చూసేందుకు రెండు కళ్ళు చాలవనిపించింది. వారు జడ్జీగారి భార్య రాగానే ఎంతో గౌరవంగా భక్తిశ్రద్ధలతో ప్రవర్తించారు. ఆమె క్రిందటి రోజు కొన్న ఉంగరం తన భర్తకు నచ్చలేదని చెప్పి మిగిలిన రకాలు కూడా చూపించమన్నది. ఆమాట నోటినుంచి రావడమే తడవుగా డజన్లకొద్దీ ఉంగరాలున్న పెట్టెలు లెక్కలేనన్ని వారిముందు ఉంచబడ్డాయి. శ్రీదేవి కళ్ళు చెదిరిపోయాయి. అన్ని ఉంగరాలూ ధగధగలాడుతూ అద్భుతంగా ఉన్నాయి. అన్నీ నిగనిగలాడుతూ కాంతులీనుతున్నాయి. వాటిలో ఒక్క ఉంగరాన్ని ఎన్నిక చెయ్యడ మెంత కష్టం? జడ్జిగారి భార్య మాత్రం ఆరితేరిన పరీక్షకురాలివలె అన్నింటినీ పరిశీలించి చూసి ఒక ఉంగరాన్ని ఎన్నిక చేసింది. దాన్ని ఒక కుర్రవాడు తీసుకొని ముందు నడుస్తూ ఉండగా ఇద్దరూ కొంచెం దురంలోవున్న 'ధర్మ కాటా' దగ్గరికి వెళ్ళారు..... అది ఒక చిన్నగది..... అక్కడ ఒకరిద్దరు మనుషులు తప్ప అప్పుడు మరెవరూ లేరు....... గదిమూల గాలిచొర రాని చోట సున్నితపు త్రాసుముందు కూర్చుని ఉండి,

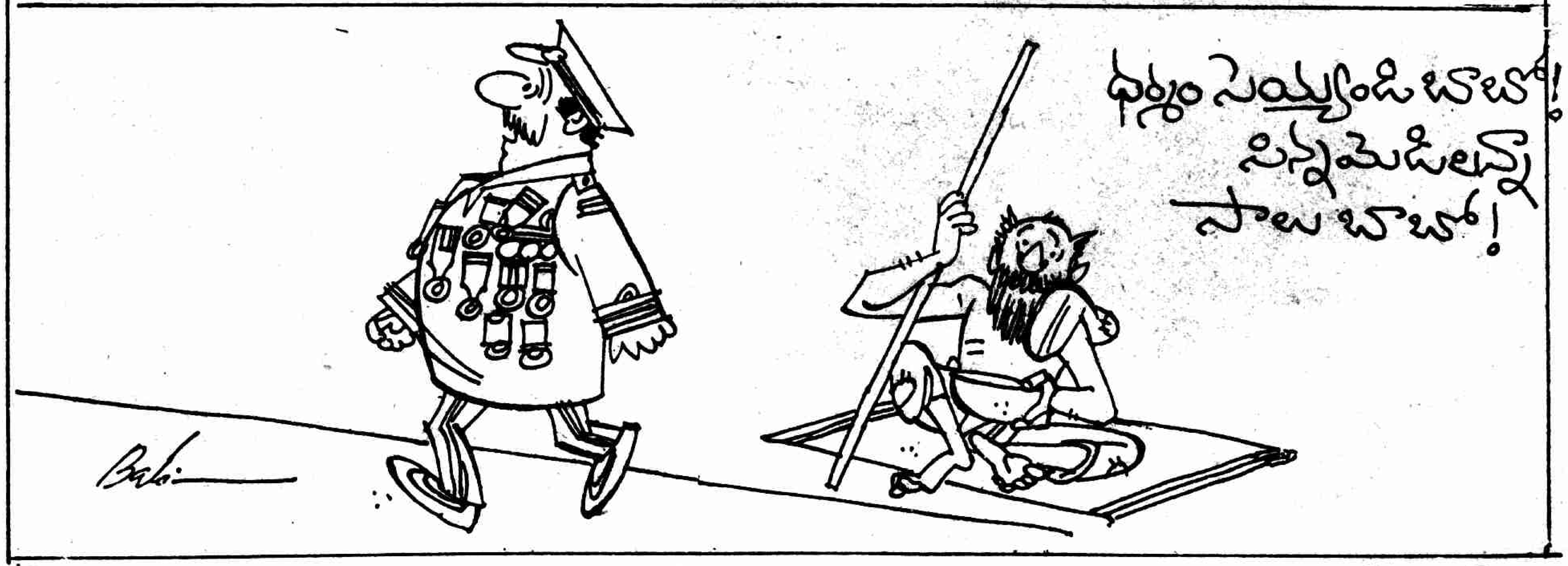

జ్రెరిపోతువంటి బంగారపు హారాన్ని తూకం వేస్తున్నాడు కుమారస్వామి. అతని పచ్చని నుదుట స్వేదబిందువులు ఉన్నాయి. రెండు, మూడు పొడుగాటి వెంట్రుకలు క్రాపులోనుంచి విడివడి నుదుట పడుతున్నాయి. నిశ్చలుడైన యోగివలె అతడు సన్నని ముల్లువంక తదేకంగా చూస్తున్నాడు. శ్రీదేవి ఆసక్తితో చూస్తూ నుంచున్నది. ఆమెకు ఏమూలో కొంచెం భయంకూడా లేకపోలేదు. గుమ్మం పక్కగా ఒదిగి నుంచుని భర్త చూపులనుంచి తప్పించుకుంటే మంచిదనుకున్నది ఆమె. ఇంతలో తూకం నిర్ణయంచేసి చీటీమీద వేసి నగతోసహా అక్కడివారికిచ్చి పంపించి అతడు ఉంగరాన్ని అందుకుంటూ జడ్జిగారి భార్యవంక చూసి గుర్తించి, "నిన్న నొక ఉంగరం తీసుకుపోయారుగా మీరు?" అన్నాడు. ఆమె నవ్వి "అవును. ఇది మరొకటి. మావారికి నిన్నటి ఉంగరం ఏమీ నచ్చలేదుట. అందుకని మళ్ళీ ఈ పూట వచ్చాము. అన్నట్టు ఇలా చూడు. ఈ మనిషి యెవరో" అన్నది, శ్రీదేవిని ఇవతలికి లాగుతూ శ్రీదేవి ఇరుకునపడిపోయింది. ఆమె చీరకొంగు పట్టి లాగుడం వల్ల గుమ్మం పక్కనుంచి ఇవతలికి రాక తప్పలేదు. భయంతో ఆమెకు ముచ్చెమటలు పోశాయి. తడబడుతూ "నేను రానవే అన్నాను. ఒప్పేగానీ వీల్లేదని పట్టుబట్టి కూర్చుంటే రాక తప్పలేదు" అన్నది. కుమారస్వామి చిత్రంగా నవ్వి ఏమీ మాట్లాడకుండా వెనుదిరిగి తనపనిలో లీనమైనాడు ఆ ఉంగరాన్ని తూకంవేసి చీటీమీద వేసి ఆ కుర్రవాడిచేతి కిచ్చాడు. తర్వాత వారు ఇవతలికి వచ్చారు.

ఇంటికి వచ్చాక ఆపూట అంతా శ్రీదేవి వ్యాకులపాటుతో గడిపింది. పనిపాటలన్నీ పరధ్యానంగానే చేసింది. పొద్దుగూకగా పనులన్నీ పూర్తిచేసుకుని తెల్లని చీరె రవికా తొడుక్కుని జడ్జిగారి భార్య పెరటిగోడమీదుగా అందించిన మల్లెచెండు తలలో ఉంచుకుని భర్త కోసం ఎదురుచూస్తూ కూర్చున్నది. ఆమెకు లోలోపల భయంగా ఉంది. చెప్పకుండా అలా ఇల్లు వదిలి వెళ్ళినందుకు అతనికి కోపం రావచ్చు. ఎనిమిదిగంటలు దాటినతర్వాత కుమారస్వామి పైపంచెతో నుదుటిమీద చెమట తుడుచుకుంటూ వాకిలి తడికె తొలగించుకుని లోపలికి వచ్చాడు. శ్రీదేవి నిశ్శబ్దంగా అతన్ని అనుసరించి ఇంట్లోకి వెళ్ళి పైపంచ చొక్కా అందుకున్నది. తర్వాత పెరట్లోకి వెళ్లి నీళ్ళుతోడి ముందుగదిలోకి వచ్చి వినయంగా "స్నానానికి రండి" అని పిలుచుకు వెళ్ళి నీళ్ళు సమపాళ్ళు ఉన్నాయో లేదోనని కాసిని చేతిమీద పోసుకుని చూసి చెంబుతో ముంచి అందించింది. అలా స్నానఘట్టం పూర్తి కాగానే భోజనసమయంలో దగ్గర కూర్చుని ఉండి విసురుతూ శ్రద్దగా అన్నీ కనుక్కుని వడ్డించింది. అతని భోజనం పూర్తికాగానే పెరట్లో మంచంవాల్చి నెమ్మదిగా కూర్చోండి' అని చెప్పి లోపలికి వెళ్ళింది. చిత్రమేమిటంటే కుమారస్వామి అంతవరకూ పల్లెత్తుమాట అయినా ఆడలేదు ఆమె ఆ మౌనం అంతా కోపం వల్లనే అని అనుకున్నది. తర్వాత తానుకూడా భోజనం చేసి తలుపులన్నీ వేసి వచ్చింది. నిండు జాబిల్లి పలుచని మబ్బులను లెక్కచెయ్యకుండా వెన్నెలవర్షం కురిపిస్తున్నది. చల్లని గాలి తెరలు తెరలుగా హాయిగా వీస్తున్నది. కుమారస్వామి కళ్ళుమూస్తుకుని వెల్లకిలా పడుకుని ఉన్నాడు. శ్రీదేవి వెళ్ళి అతనిపక్కనే కూర్చున్నది. ఒక్క క్షణం సేపు ఊరుకుని తర్వాత ధైర్యం కూడగట్టుకుని నెమ్మదిగా "ఏమండీ, కోపమా?" అన్నది. అతడు కళ్లు తెరిచి ఒక్క క్షణం ఆమె ముఖంలోకి చూసి "ఎందుకూ?" అని అడిగాడు. ఆమె తల వంచుకుంది. తర్వాత నెమ్మదిగా "మీకు ముందుగా చెప్పకుండా అలా ...... ఆమె వెంట వచ్చానని ...... " అన్నది. కుమారస్వామి నవ్వాడు. నవ్వుతూనే చేతులను ఆమె చుట్టూవేసి "పిచ్చినాన్నా" అంటూ దగ్గరికి తీసుకున్నాడు. ఆమె ఏదో బరువు దింపినట్టు 'అమ్మయ్య' అనుకుని నిట్టూర్చింది...... తర్వాత నవ్వుతూ ముక్కు మీద వేలువేసుకుని 'ఇక్కడా ఇవన్నీ? తప్పుకదూ? ఎవరైనా చూస్తే.' అన్నది. కుమారస్వామి చేతులు ఇవతలకు తీసుకుని, చుట్టూ చూసి, "ఎవరున్నారిక్కడ? ఆ చందమామ తప్ప.... " అన్నాడు. ఆమె గలగల నవ్వింది.

ఇది జ్ఞాపకం చేసుకుంటున్న కుమారస్వామి ఉలికిపడి చూశాడు. శ్రీదేవి నిద్రలో నవ్వుతున్నది .... ఆమె కంఠసీమలో తళతళ మెరుస్తున్నది గిల్టు ఆభరణం ...... అతడు "వట్టి అప్రయోజకుణ్ణి" అనుకున్నాడు. తర్వాత అతనికి నిద్ర ముంచుకువచ్చింది.

* * *

రెండోనాడు ఉదయమే దంపతులిద్దరూ బయలుదేరి స్టేషనుకు వెళ్ళారు. కుమారస్వామి తమ ఇద్దరి దుస్తులనూ ఒక చిన్న పెట్టెలో సర్దాడు. రైలురాగానే శ్రీదేవిని ఆ పెట్టెతోసహా ఆడవాళ్ళ పెట్టెలో ఎక్కించి, తాను వేరేచోట వెళ్ళి కూర్చున్నాడు. శ్రీదేవి చుట్టూ చూసింది. ఆమెకు ఎదురుగా కూర్చుని వున్న స్త్రీకి ముప్పయేళ్లు ఉంటాయి. ఆమె పక్కనే చేతిసంచితో మరొక పాతికయేళ్ళ పడుచు కూర్చునివుంది. మొదటి ఆమెకు ఒక చేతినిండా గాజులూ, మెళ్ళో తళతళలాడే రాళ్ళ నెక్లెసూ, మరొక చేతికి బంగారు గొలుసు వేసిన వాచీ ఉన్నాయి. ఆమె చీర కొంగుతో విసురుకుంటూ "అబ్బబ్బ? ఊపిరాడటం లేదు. రైలు కదలితే కొద్దిగా గాలి ఆడుతుందేమో!" అన్నది. శ్రీదేవి ఏమీ మాట్లాడలేదు. ఎదుటి ఆమె చూపులు శ్రీదేవి మెడలో వున్న నెక్లెస్‌మీద పడ్డాయి. ఆమె పక్కన కూర్చున్న పడుచు మరీ నిర్దనురాలేమో, ఆమె మెడలో మంగళ సూత్రాలు కూడా లేవు. ఒక పసుపుతాడు మాత్రం వుంది ఆమె వీరిద్దరివంక తదేకంగా చూస్తున్నది.

రైలు ప్రయాణం సాగించగానే తెరలు తెరలుగా గాలి వీచటం ప్రారంభించింది. శ్రీదేవి ఎదురుగా కూర్చునివున్న ఆమె నగలలో రోజు రోజుకూ వస్తున్న మార్పులను వివరించటం ప్రారంభించింది. ఆమెకుతాను ధరించివున్న రాళ్ళహారం మీద మోజు పోయిందట. ఇప్పుడు శ్రీదేవి ధరించివున్న నెక్లెస్ వంటిదే అందరూ వాడుతున్నారట ఇలా శ్రీదేవి ఏమీ మాట్లాడకుండానే ఆమె ఉపన్యాసం ఇచ్చి ఉన్నట్టుండి "ఏదీ ఆ నెక్లెస్ ఒక్కసారి ఇలా ఇవ్వు తల్లీ ...... చూసి ఇచ్చేస్తాను" అని అడిగింది. శ్రీదేవి నుదుట చెమట బిందువులు నిలిచాయి. ఆమె ఆందోళన అణుచుకుంటూ, నెమ్మదిగా మెళ్లోవున్న నెక్లెస్‌తీసి, ఎదుటి ఆమెకు అందించి మొహం తిప్పుకుని కిటికీలోనుంచి వేగంగా వెనక్కు వెళ్ళిపోతున్న టెలిగ్రాఫ్ స్తంభాల వంకా, చెట్లవంకా చూస్తూ కూర్చున్నది. ఒక అరనిమిషం ఒక యుగంలా గడిచాక' ఆమె శ్రీదేవిని చేత్తోతట్టి పిలిచి, "ఇదుగో పెట్టుకో అమ్మా సింపుల్‌గా ఎంతో బావుంది ...... నేను కూడా ప్రస్తుతం వున్న దాన్ని మార్చి ఇలాంటిదే తీసుకుంటాను. ఈ రాళ్ళకు డబ్బు పొయ్యటం దండగ....... కొనేటప్పుడు పదులూ, ఇరవైలూ చేసేరాళ్లు అమ్మేటప్పుడు నయాపైసా కూడా చెయ్యవు. అన్నట్టు ఇది ఎన్ని నవరసులు తల్లీ? " అన్నది. శ్రీదేవి నెక్లెస్ మెళ్ళో ఉంచుకుంటూ వెంటనే నాలుగున్నర అనుకుంటాను. అయినా నాకు వివరాలు సరిగా తెలియవు. మావారే తెచ్చారు". అన్నది. ఒంటిమీద చిన్నమెత్తు బంగారం అయినాలేని ఆ మూడో ఆమె శ్రద్ధగా వింటున్నది.

ఇంతలో బండి ఒక స్టేషనులో ఆగింది. సన్నగా పొడుగ్గా వుండి మాసినపంచె, చొక్కా

ధరించి వున్న ఒక నడివయసు వ్యక్తివచ్చి, ఆ మూడో ఆమె దగ్గర సంచి అందుకున్నాడు. ఆమెలేచి దిగబోతూ శ్రీదేవి మెడవంక ఒకసారి చూసింది. శ్రీదేవి మనసు ఎవరో కెలికినట్టు బాధపడింది. ఆమె దిగిపోగానే కుమారస్వామి వచ్చి 'ఏమన్నా కావాలా?' అని అడిగాడు. శ్రీదేవి తల అడ్డంగా ఊపింది, ఏమీ అక్కర్లేద న్నట్టు. అతడు మళ్ళా వెళ్ళిపోయాడు. ఎదుటి ఆమె ముచ్చటపడి, "మీ ఆయనేగా?" అని అడిగింది. 'అవు'నని తలవూపింది శ్రీదేవి .... ఆమె ఇంకేమీ అడగలేదు.

* * *

స్టేషనులో దిగి దంపతులిద్దరూ నడక సాగించారు. ఇల్లు అరమైలు దూరం ఉంటుంది. కుమారస్వామి మొదట్లో 'నువ్వు నడవలేవు బండి మాట్లాడనా?' అని అడిగాడు. శ్రీదేవి "వద్దు. కాస్త దూరమేగా! నడిచిపోదాం మళ్ళీ బండి కట్టుకుంటే ఏ అర్ధరూపాయో ఇచ్చుకోవాలి. చదివింపుకని తెచ్చిన పదిరూపాయలు తప్ప, మనకు మళ్ళీ చార్జీలకేగా డబ్బున్నదీ?" అన్నది.

ఇద్దరూ వెళ్ళేసరికి పెళ్ళియిల్లు హడావి డిగా వుంది. అందరూ ఏవేవో పనులమీద హడావిడిగా తిరుగుతున్నారు. పట్టుచీరెల జరజరలూ కాలి మట్టెల గణగణలూ, గాజుల గలగలలూ వీనులకు విందుగా వినవస్తున్నాయి. వరండాలో మేళం మోగుతున్నది. పిల్లలు అటుఇటూ గోలచేస్తూ తిరుగుతున్నారు.

వరండాదాటి ముందుగదిలోకి వెళ్ళగానే శ్రీదేవి పెద్ద అక్కగారు చూసి ఎత్తిపొడుపుగా "ఏంతల్లీ? పదిరోజులనాడు శుభలేఖ వేస్తే తీరిగ్గా ముహూర్తం వేళకు వచ్చారా? అన్నది..... శ్రీదేవి నవ్విందేగాని మారుపలకలేదు.

తండ్రి దగ్గరికి వెళ్ళి కనిపించగానే, ఆయన ఏమీ మాట్లాడకుండా తలఊపి, 'ఊ!' అని మాత్రం అన్నాడు. కుమారస్వామికి దాహంతో నాలిక పిడచగట్టుకునిపోతున్నది. అతడు వరండాలో చాపమీద కూర్చుని, చిన్నవదినగారిని పిలిచి "ఏమండీ వదినగారూ! కాసిని మంచినీళ్ళిప్పిస్తారా!" అని అడిగాడు. ఆమె విని లోపలికి వెళ్ళి ఆపని శ్రీదేవికే ఒప్పజెప్పింది. శ్రీదేవి మంచినీళ్ళు తెచ్చియిచ్చి పెట్టె తీసుకుని లోపలికి వెళ్లింది.

తర్వాత ఆమె పెళ్ళికుమారుడి దగ్గరికి వెళ్ళి, "ఏమిరా అన్నయ్యా!" అని పలకరించింది. అతడు పక్కకు తిరిగి చూసి "నువ్వా? ..... ఇప్పుడుటే రావటం, శుభలేఖ వేసి ఎన్నాళ్ళయింది? అంతతీరని ఉద్యోగం చేస్తున్నాడా మీ ఆయన?" అన్నాడు. శ్రీదేవి మనసులో కష్టపడినప్పటికీ, పైకిమాత్రం నవ్వి వెళ్ళిపోయింది.

కుమారస్వామి స్నానం చేసి ఉత్తరంవైపు వరండాలోకి వెళ్ళాడు. అక్కడ ఇంటి పెద్ద అల్లుళ్ళిద్దరూ కూర్చుని వున్నారు. పక్కన మరో ముగ్గురు బంధువులు కూడా ఉన్నారు. అందరూ ఖరీదైన పంచెలు లాల్చీలు ధరించివుండి ఖరీదైన సిగరెట్లు తాగుతున్నారు. కుమారస్వామి ఒకపక్కన నిశ్శబ్దంగా కూర్చుండిపోయాడు. పెద్ద అల్లుళ్ళిద్దరూ సంపన్నులు. వ్రేళ్ళకు ధగధగమెరిసే ఉంగరాలు పెట్టుకుని వున్నారు. వారిలో ఒకాయన మెడలో పన్ని గొలుసూ, పులిగోరూ వున్నాయి. వారిలో పెద్దఅల్లుడు మాత్రం కుమారస్వామిని గుర్తించి పలకరించాడు. రెండో ఆయనకు గుర్తురాక అడిగి తెలుసుకుని, "ఓహో అలాగా!" అన్నాడు.

తర్వాత అక్కడివారందరూ పేకలు తెప్పించి ఆడటం ప్రారంభించారు. కుమారస్వామి ఎన్నడూ పేకాట ఆడలేదు. దాన్ని గురించి అతనికి ఏమీ తెలియదుకూడా, ఆ ఆట చిత్రంగావుంది. రూపాయలు గల్లుగల్లుమని చేతులు మారుతున్నాయి.

ఆనాడు భోజనాలైన తర్వాత ఆడవాళ్ళందరూ విశ్రాంతిగా హాల్లో కూర్చునిఉండగా, ఒక విశేషం జరిగింది. శ్రీదేవి దూరపు మేనత్త ఒకామె "ఏమే! నీ మొగుడు ఇప్పుడేం చేస్తున్నాడు? ఏమైనా సంపాదన ఉందా లేదా?" అని అడిగింది. శ్రీదేవి ఏమి మాట్లాడలేదు. ఆమె పెద్ద అక్కగారు వెంటనే అందుకుని మెడపట్టనన్ని ఆభరణాలు ధరించివుండి, వాటిని సర్దుకుంటూ ఆ! అతనేమి సంపాయిస్తాడు మొన్న వచ్చినప్పుడు కూడా చూశాంగా. చిన్న మెత్తు బంగారమయినా లేదు. తిండికి కూడా లోటు లేకుండా జరుగుతున్నదో లేదో అనుమానమే!" అన్నది. చిన్న అక్కగారు నవ్వుతూ శ్రీదేవివంక చూసి ఆశ్చర్యపోయింది. శ్రీదేవి భుజాలమీదుగా కప్పుకున్న పమిట కొంగు కొంచెంజారి మబ్బు తెరలనుండి విడివడిన చంద్రరేఖలా నెక్లెస్ ఆమె కంటబడింది. ఆమె వెంటనే, "ఏదో చేయించాడే మరిదిగారూ......" అంటూ శ్రీదేవి మెడలోనుంచి ఆ నెక్లెసును ఇవతలికి తీసింది. దాని వెంటనే రెండుపేటల సైకిల్ గొలుసు కూడా ఇవతలకి వచ్చింది.

శ్రీదేవి నుదుటపట్టిన చెమటను పమిట కొంగుతో అద్దుకుంటూ, తలవంచుకుని కూర్చుండిపోయింది. కొన్ని క్షణాలు నిశ్శబ్దం........... అందరూ ఆ రెండు వస్తువులనూ చేతుల్లోకి తీసుకుని చూస్తూ తమకు తోచిన వ్యాఖ్యానాలు చేస్తున్నారు.

"ఇప్పుడు రాళ్ళ నగలు ఫ్యాషన్ కాదు. ఇలాంటివే బావుంటాయి ...."

"నేను మామిడిపిందెల నెక్లెస్ తీసుకుందామనుకున్నాను. తీరా విచారిస్తే మా ఊళ్లో చేసినవి తయారుగా లేవు......"

'సింపుల్‌గా ఫస్టుగా వుంది.........'

మళ్ళీ ఒక్క క్షణం నిశ్శబ్దం శ్రీదేవి మేనత్త ఆనెక్లెసును, వెలుగుకు ఎదురుగా వుంచిచూసి

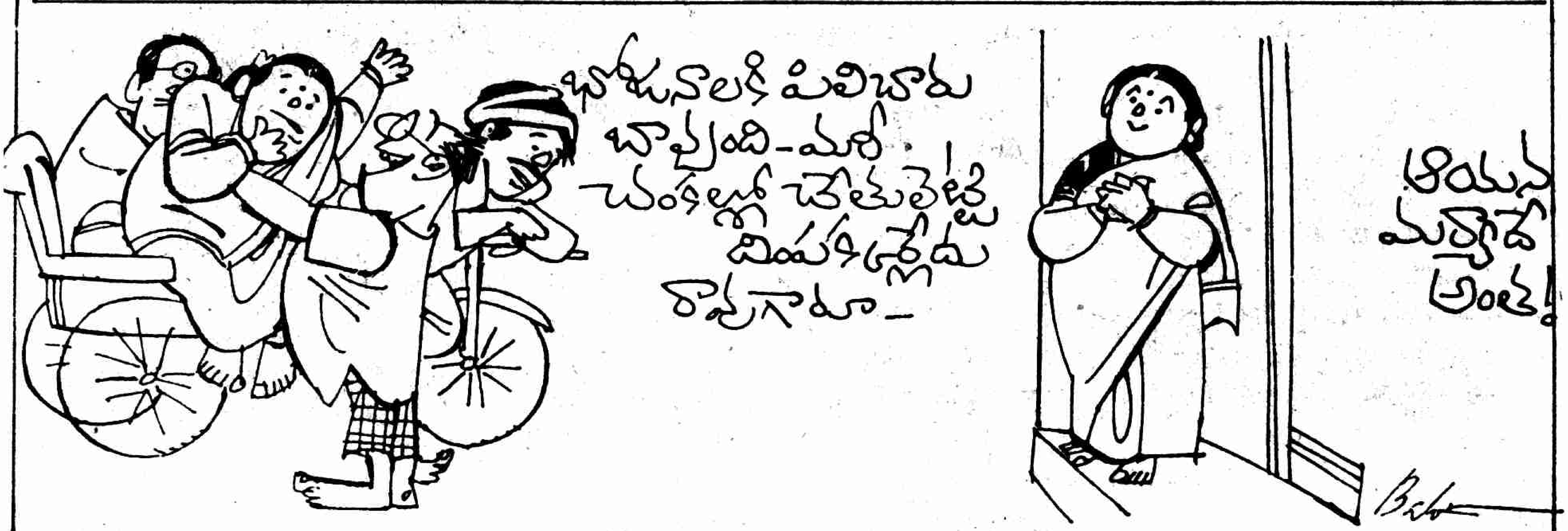

అనవే అన్నది........ "ఇదేమిటే అమ్మాయీ! ఇదేం బంగారమే .... తేడా కనిపిస్తున్నదే."

శ్రీదేవి లేచి విసవిస లోపలికి వెళ్ళిపోయి, పక్కగదిలో తలుపుచాటున నుంచున్నది......... అవతలివారి మాటలు వినిపిస్తూనే ఉన్నాయి.

"ఇవి గోల్డుకవరింగ్ నగలేమోనే."

"నే నప్పుడే అనుకున్నాను. ఆ వాజమ్మ గురిగింజ ఎత్తు బంగారమయినా కొనగలడా?"

"అప్రయోజకుడు. ఏమీ లేకపోయినా నయమే. గిల్టునగలు కొని పెడతాడా?"

శ్రీదేవి గుడ్లనీరు కక్కుకుంటూ పెరటిలో నూతి పళ్లెంమీదికి వెళ్ళి నిలబడింది. ఒక ముసలామె అందర్నీ మందలించి "మీ కసలు బుద్ధిలేవు. వాళ్ళజోలి మీకెందుకు? ఇన్నాళ్ళూ వాళ్ళ ఆలనా పాలనా ఎవరైనా పట్టించుకున్నారు గనుకనా? పాపం, ఆ కుర్రవాడినంటున్నారు. మీరు ఒక వడ్లగింజ ఎత్తు బంగారం పెట్టారా దానికి ఎప్పుడన్నా? సిగ్గులేకపోతేసరి........" అంటూ ఆ గిల్టు నగలను తీసుకుని శ్రీదేవి దగ్గరికి వచ్చింది. ఆమె ఎవరో దూరపు బంధువు. ఆ క్షణంలో తల్లే వచ్చిందనిపించి శ్రీదేవి ఆమె భుజంమీద తల వాల్చి, వెక్కివెక్కి ఏడ్చింది. కుమారస్వామి మంచినీళ్ళకోసం వచ్చి, సంగతి తెలుసుకుని ముఖం కందగడ్డలా చేసుకుని మంచినీళ్లు అడగకుండానే విసవిసా వరండాలోకి వెళ్ళిపోయాడు. శ్రీదేవి ఆ ముసలామె భుజంమీద తలవాల్చి దుఃఖిస్తున్న దృశ్యం అతన్ని కదిలించివేసింది. అతడు 'ఉస్సు' రని నిట్టూరుస్తూ చాపమీద కూలబడ్డాడు.

పక్కవీధిలోనే ఆడపెళ్ళివారి ఇల్లు. ఆ రాత్రి పెళ్ళి అయిపోగానే కుమారస్వామి బయులుదేరి శ్రీదేవితో "నేను వెడుతున్నాను. నువ్వు రెండురోజులపాటు ఉంటావా?" అన్నాడు. ఆమె తల అడ్డంగా ఊపి, "ఊహు ఇక్కడ ఉండను. మిమ్మల్ని వదిలి అసలు ఉండలేను. ఇద్దరం పోదాం పదండి........" అన్నది. వాళ్ళిద్దరూ ప్రయాణమవుతున్నారని తెలిసి తండ్రి ఏమీ మాట్లాడకుండా ఒక చీరె, పంచెలచాపు తెచ్చి, తాంబూలంతోసహా ఇద్దరికీ ఇచ్చాడు. శ్రీదేవికి కళ్ళవెంట నీళ్ళు తిరిగాయి. 'ఇక ఇంతలో మళ్ళీ ఇక్కడికి రాబోయేదిలేదు......' అనుకుని ఆమె కన్నీళ్లు వత్తుకుంటూ దగ్గరలో నిలబడివున్న అన్నగారికిచెప్పి బయులుదేరింది. ఆమె అక్కలిద్దరూ అప్పుడక్కడ లేరు. ఆ ముసలామె వీధి గుమ్మందాకా వచ్చి, గద్గద స్వరంతో "వెళ్ళిరాతల్లీ! వీళ్ళ సంగతి మనకు తెలియనిదేమున్నది. పశుప్రాయులు....... నువ్వేమీ బాధపడకు........" అని సాగనంపింది.

* * *

ఆనాడు రాత్రి వెన్నెల పుచ్చపువ్వులావుంది. జాబిల్లి మబ్బుతెరలను చీల్చుకుంటూ బయటికివచ్చి, వెలుగులను కుమ్మరిస్తున్నది. కుమారస్వామి పెరటిపంచలో వెల్లకిలా పడుకొని ఉన్నాడు. కొన్ని నిమిషాల తర్వాత శ్రీదేవి చేతిలో మంచినీళ్ళచెంబుతో వచ్చి, చెంబును గడపలో వుంచి, భర్త పక్కనే కూర్చున్నది. అతడు ముఖం తిప్పుకున్నాడు. ఆమె "ఇటు చూడరూ? నామీద కోపమెందుకూ? నేనేం చేశాననీ? " అని అడిగింది. అతడేమీ మాట్లాడలేదు. ఆమె ఒక్కక్షణం ఆగి, తన మెడలో వున్న గిల్టు నగలనుతీసి విసిరి దూరంగా పారేసింది. "ఇప్పుడు నావంక తిరగండి" అన్నది అతన్ని తనవైపు తిప్పుకుంటూ. కుమారస్వామి రెండుచేతులతో ఆమెను దగ్గరికి తీసుకున్నాడు. శ్రీదేవికి అతని కళ్ళలో నీళ్ళు తగిలాయి. ఆమె చేతితో అతనికళ్ళు తుడుస్తూ, "ఛా తప్పుకదూ? వాళ్ళనుగురించి అసలు ఆలోచించకండి. ఈ నగలు గిల్టువయితే వాళ్ళు మనుషులే గిల్టు మనుషులు......... మీ అంత మంచి వారెక్కడైనా ఉంటారా? మీరు రత్నం .... మిగిలినవాళ్లు రాళ్లు.........." అన్నది.

☆

బక్రీద్ శుభాకాంక్షలతో

చీర్స్ 'న' చీర్స్

బార్ & రెస్టారెంట్

ఇండియన్, చైనీస్, మొగలాయి డిషెస్ మా ప్రత్యేకత.

బందర్‌రోడ్, పటమట, విజయవాడ-6. PH:477828.

GOPIKRISHNA